

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok ... 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník.	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ... 2 " — "	Majiteľ a vydavateľ :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú
Na štvrt roka ... 1 " 20 "	JAN MOLNÁR.	
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		

Jednoročné účinkovanie národniarov.

Ostré nápady národniarov proti kresťanskej ľudovej strane v snemovni a v jejich novinách nútia nás, aby sme sa zaoberali s účinkovaním jejich, ktoré oni behom jedného roka vyvíňovali po vidieku medzi ľudom a na sneme ako krajinskí vyslanci. V posudzovaní našom nedáme sa zachvátiť ani zášťou, ani nenávisťou, lež predložíme jejich vystupovanie a chovanie sa celkom pravde zodpovedne, bo nám záleží na tom, aby sme zavedený a zaslepený ľud poučili a privedli k tomu presvedčeniu, že národnári, ktorí sa mu za vodcov natískajú, nenie sú mu ani priatelia, ani dobromyselní vodcovia, lež v každom ohlade sú falošní proroci.

Prv, než by sme sa zaoberali s účinkovaním národniarov na sneme a medzi ľudom po všetkých krajoch horných strán, treba nám v krátkosti poukázať na to, aké stanovisko zaujímali oni pod nezákonnou vládou Fejérváryho. Celý svet vedel, že táto vláda v každom ohlade bola nezákonná a že všemožným spôsobom pracovala na zničení konštitúcie Uhorska. Toto bolo všestranne známo. Vedeli to aj národnári. Vzdor tomu ale spojili sa s nezákonnou vládou Fejérváryho a pod jej záštitou vydržovali po všetkých stranách shromaždenia, búrili ľud proti kňazstvu a proti konštitúcii. Szkycsákovi verejne dokázané bolo na sneme, že behal za Kristóffyom, Hodža sa sám priznal v snemovom zasadnutí, že kľučkoval u Kristóffyho. Nuž ľudia, čo toto boli v stave urobiť, nenie sú dobromyselní priatelia ľudu.

Po páde Fejérváryho utvorená bola vláda koalície. Voľby byly vypísané. Vláda koalície vyslovila ako zásadu, aby voľby vyslancov do krajinského snemu prevedené byly bez všetkého nátlaku a slobodne po celej krajine. Ako ale národnári užívali túto slobodu? V ružomerskom okrese podpaloval pobúrený ľud vlastným kňazom farské stavania, v stupavskom, v pezinskom okrese nesmel sa kňaz na ulici ukázať. Tupila sa verejne cirkev, v nevýslovne ohavných výrazoch písalo a rečnilo sa o sbore katolíckych biskupov, farníci sa búrili proti zákonným farárom a ľud sa štvál proti najsvätejším pokladom jeho, totiž proti náboženstvu. Tých, čo všetko toto páchali beztrešne, nemožno považovať za priateľov ľudu, bo sú oni falošní proroci.

Po prevedených voľbách a otvorení snemu predstavili sa národnári vyslanci krajinskí. A ako sa predstavili? Či ako ľudia vzdelaní a dobrého vkusu? Rečnil Hodža, rečnil Juriga a Szkycsák. Nashrňali celú kopu o násilenstvách a nespravodlivosťach pod voľbami proti nim páchaných. Ponosovali sa tí, čo sami páchali tie najväčšie nespravodlivosti a násilenstvá. Snem hneď po tomto prvom predstavení sa národniarov videl, čo sú to za ľudia. Poznámky: lož a klamstvo, ozývaly sa neraz na jejich reči. Výpovede jejich preto nikto viacej vážne nebral. To isté sa opakovalo pri debatte atressy na kráľa a pri pojednávaní rozpočtu na rok 1906. Zavše rečnili Juriga, Hodža, alebo Szkycsák a Juriga a uviedli pri každej príležitosti na posmech svojich voličov. Bo veď o čom že rečnili? Či snáď o chlebových požiadavkách ľudu? Ktorý že z nich povedal slovo o spravodlivom kľučí daňovom?

Ktorý z nich žiadal si zabezpečenie autonómie obecnej a stoličnej? Ktorý z nich narádzal vláde prevedenie reforiem sociálno-politických? Ani jeden. Búchal do sveta Juriga dve na tri a Szkycsák tri na dve. Keď ale bývalý socialdemokratický vyslanec Ondrej Achim vystúpil s návrhom, aby statky katolíckej cirkve zhabané boly, Hodža podporoval tento návrh a s ním všetci na sneme prítomní národnári vyslanci. V novinách jejich vystatovali sa však jednotajne, čo oni všetko za ľud robia. Klamali ľud s jejich účinkovaním na sneme ako opravde falošní proroci.

Nastúpily na sneme práce veľmi veľkej vážnosti, ako pojednávanie rozpočtu krajinského na rok 1907. Pri tomto národnári vyslanci ukázali zas len jejich celkovnú neschopnosť a politickú nezralosť ku zastupovaniu ľudu. Vyslanci kresťanskej ľudovej strany, ako o tom svedčia zápisnice snemové, rad-radom rečnili ku každému predmetu v záujme ľudu, žiadali spravodlivé vyhodnenie dane, žiadali daň postupnú, žiadali usporiadanie školských záležitostí, žiadali autonómiu pre katolíkov a sriadenie kongruy, teda riešenie vôbec tých najvážnejších, do života ľudu hlboko siahajúcich otázok. Oproti tomu národnostní vyslanci Hodža, Juriga a Szkycsák zapierali všetko i to najpotrebnejšie. Rozpočet krajinský neprijali. Juriga rečnil o jeho odsúdení, obviňoval kráľovské súdy, že ho nespravodlivo odsúdili, predseda snemovne odňal mu slovo. Nepolitickým, ba ne-parlamentárnym chovaním svojim tak Juriga, ako národnári druhovia jeho, popudili proti sebe celú snemovňu, tak že sotva kedy budú môcť úspešne účinkovať pre ľud v zákonodarstve. V novinách jejich oni to pravda celkom ináčej opisujú. Klamú ľud ako falošní proroci.

Vláda koalície predložila snemu zákonnú predlohu na vývin priemyslu. Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany Csitáry, Szmrecsányi, Csernoch, Giesswein, Ernszt, rad-radom zaujímali sa v hlboko odôvodnených rečiach za priemysel veľký i malý, za tých úbohých remeselníkov, za ktorých sa na sneme doposiaľ ešte nikto nezaujal. Národnári vyslanci? Neprijali predlohu vývinu priemyslu. Vyslovili sa proti nej. Dokázali tým, že im nič nezáleží na tom, či na horných stranách povstanú fabriky, v ktorých by sebe ľud vyrobil každodenneho chleba. Dokázali

tým, že sa oni nestarajú o to, či tí malí remeselníci na Horniakoch hladom pomrú alebo nie. Či je to svedomité zastupovanie ľudu?

Pojednávala sa druhá zákonná predloha cieľom zabezpečenia robotníctva na čas choroby a nehody. Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany: Csernoch, Ernszt, Szmrecsányi, Csitáry a ostatní vrele sa zaujali i za túto predlohu. Je prljatá a bude i do života uvedená a bude to požehnanie robotníckeho ľudu. Kde že ale boli národnári vyslanci Hodža, Juriga, Szkycsák? Títo neprijali zákon zabezpečenia robotníctva na čas choroby a nehody. Čo je týmto ľuďom robotník! Len vtedy sa oň starajú, keď na nich hlasuje. Iné však píšu v jejich novinách, klamú ľud nesvedomite ako falošní proroci.

Politickú nezralosť a nespôsobnosť úspešného účinkovania na sneme dokázali národnári jejich najposlednejším vystupovaním. — Franc Szkycsák napádal kresťanskú ľudovú stranu. Georg Szmrecsányi, vyslanec kresťanskej ľudovej strany, posvietil na to nepodvratnými dôkazmi na zkazonosné účinkovanie národnárskych vyslancov. Karol Hencz zase listinami dokázal nepodvratne nespoľahlivosť a celú falošnú politiku Szkycsáka. Chopil sa na to slova Szkycsák a obviňovaním bez všetkého základu zamočil chcel kresťanskú ľudovú stranu. Pokus tento mu ale zle vypálil a zakončil sa tým, že napozatým ani Szkycsákovi, ani jeho súdruhom na sneme nikto viac ani slova neuverí. V novinách jejich túto udalosť národnári pravda prekrúcajú, klamú oni ľud ako falošní proroci.

Na sneme pozabavili sa národnári parlamentárneho úspechu a vplyvu. Čo ale v širokých vrstvách ľudu? Kdekoľvek oni pracujú, tam si ľud neváži biskupov, farníci si nectia farárov. Na Lúčkach ľudia nechodia do kostola, lež na cmiter, deti nenosia ku krstu, chorých nedávajú sviatosťami zaopatrovať, mrtvých kňazom pochovávať. To isté sa viac-menej robí v Ružomberku. V Zohore zjašené baby ubily zákonného farára. Toto a nesčíselne iné sú následky jednoročného účinkovania národnárov. Ku tomu prichádza, že svetské vrchnosti, ako zákon prikazuje, trescú pobúrený ľud. Odsúdení sú mnohí v Malackách a v Ružomberku, na Lúčkach a na iných miestach. Kto je tomu na príčine? Národnári, čo len ľud nesvedomite pobúrili. Ani ľudu sloven-

skému ešte nikdy nikto tolkej škody nenarobil, ako Juriga, Szkycsák a Hodža.

Takto vyzerá jednoročné účinkovanie národnarov na sneme a v kruhoch ľudu. Svrchovaný čas je, aby sa ľud od nich odvrátil. Varujte sa falošných prorokov!

Pripis Jehličkov okresu pezinskému.

Dr. Franc Jehlička poslal z príležitosti zrieknutia sa svojho mandata voličom svojim otvorený list, ktorý podávame v nasledujúcom výťahu:

Otní Voličia!

Vždy bolo na osoh Cirkvi, keď za práva ľudu aj kňazi bojovali a vždy škodilo Cirkvi, keď si ľud práva svoje bez kňazstva vybojovať musel. Preto som i ja, jako katolícky kňaz, vstúpil na politické pole v tomto čase, keď sa jedná o rozšírení rozličných práv na ľud i v našej krajine. Francúzski kňazi o verejné záležitosti skoro nič sa nestarali, a teraz demokratický štát šliape cirkvi po chrbáte. Slováci sú pevným stĺpom katolíckej cirkve v Uhorsku a preto kňazstvo nesmie s nimi zachádzať nespravodlivo. Aby sa nemohlo povedať, že za práva slovenského ľudu len nekatolíci a ľudia svetskí bojujú, bol som za to, aby aj katolícki kňazi brali účasť na politickom boji. Národnostný pohyb na slovenských stranách bez účasti kňazstva snadno môže vziať smer proticirkevný, a bojím sa, že mi budúcnosť až veľmi dá za pravdu, budú-li kňazi bičom neprajných okolností od tejto práce poodháňaní.

Vystúpil som s povodným ľudovým programom, za ktorý Slováci kedysi krev cedili. Na čas parlamentárnej práce pripojil som sa ku klubu národnostných vyslancov. Prečo? Preto, pretože v opposícii viac príležitosti je ozvať sa za práva ľudu; národnostní poslanci všetci sú opravdiví ľudomilovia. *Musím však vyznať, že búrlivé vystupovanie niektorých mladších od počiatku sa mi nepáčilo*; nesrovnávalo sa to s mojim programom a nedržal som za politické pyšného koalicionálneho leva takým vystupovaním draždí. (Následkom takého pokračovania bola ostrá reč Andrassyho proti «buričom» a výška trestov v slovenských processoch.)

Viete všetci, jak mierne som sa choval počas celej voľby.

Svetské vrchnosti dobre vedely, že som človek vážny, a preto mi ani pri voľbe žiadnej fažkosti nerobily, ani v rečiach, ani v článkoch mojich nikdy ničoho poburujúceho nenašly.

Nebližil som teda ani muče. A predsa zlí ľudia zasypali ma žalobami u mojej cirkevnej vrchnosti. Ponevác medzi ľudom a kňazstvom na nektorých miestach v okrese povstaly roztržitosti, a žaloby proti mne neprestávaly, p. biskup mi zakázal vystupovať. Avšak ja som biskupský zákaz až po voľbe obdržal, pretože mi bol poslaný do Prešporka, kam som ja až po voľbe

prišiel. Nato prešporská pošta nesprávne udala, že som biskupský zákaz ešte pred voľbou obdržal. Cirkevná vrchnosť bola prinútená tak jednať so mnou, ako jednala; menovite nemožno z nespravodlivosti obviňovať osv. p. dra L. Rajnera, ktorý aj viacerým maďarským kňazom zakázal vystupovať, kde to z ohľadu cirkevného za potrebné držal. Právom som sa mohol sťažovať len na p. kanonika K. Vezingera, ktorý počas neprítomnosti p. Rajnera záležitosti diecesanske rídil. On totižto zavedený falošným udaním poštového úradu posielal ma nezdravého na ďaleké strany za kaplána, kde by som sa bol ztrhal, a odkiaľ nie je možno na snem chodiť. Prešporská pošta mylné svoje udanie vzťahla nazpät a opravila ho, keď som sa jej žalobou pohrozil.

V týchto bojoch a trampotách začal som cítiť následky fažkých námach, ktoré som od mladosti na seba bral. Ochorel som.

Neprajné okoličnosti prekrížovaly moje čisté šlachetné plány, ktorými som chel osožiť slovenskému ľudu, katolíckej cirkvi a uhorskej vlasti. Vám, šlachetní voličia, za dôveru a vyznačenie úprimne ďakujem, keď sa z politického poľa ufahujem. Nech vám Boh všemohúci pošle takého poslanca, ktorý za vás bude môcť viac vykonať, než som ja mohol. Za ten kresťansko-ľudový program, ktorý som medzi vami hlásal, bojovať budem aj ďalej, bár nie mečom politickým. Z celej duše by som sa tešil, keby následkom mojho odstúpenia v okrese z novu nastala láska a svornosť medzi kňazmi a ľudom — to však je možno len tak, budú-li sa kňazi o všetky záujmy ľudu otcovsky starať, a budú-li ľud duchovných svojich ctíť a milovať.

Dokiaľ som mohol, pracoval som za vás aj na sneme verne; teraz, keď nemôžem, za darmo ablegátsky plat brať nechcem a ustupujem miesto nástupcovi — daj Bože — šťastnejšiemu.

Dano v Budapešti, 22. febr. 1907.

Dr. Frant. Jehlička.

*

Na otvorený pripis Jehličkov urobil «Slov. Týždenník» svoje poznámky, ktoré uverejňujeme v nasledujúcom výťahu:

Čo sa týka Jehličkovho tvrdenia, že on nikdy nebúril, že žaloby proti nemu sú nepravdivé, že cirkevná vrchnosť to je všetko svätá pravda. Ale čo to myslí Jehlička tým nepodareným osvedčením, že sa mu «búrlivé vystupovanie niektorých mladších» od počiatku nepáčilo? Tieto slová dal Jehlička vytlačiť vo svojom prípise tučnými literami, tak sa teda vidí, že kladie na ne dôraznú váhu. Kto je to, čo na sneme búrne vystupoval a čo sa preto Jehličkovi nepáčilo? Na sneme vystupovala proti nám búrlive maďarská koalícia. Naši sa bránili: aj Jehlička sa bránil, ba snád ešte najdôraznejšie. Či to teda Jehlička seba myslí? A sám sebe sa nepáči? On hovorí o jakýchsi «mladších». Povedľa rečeno, Jehlička bol medzi všetkými našimi ablegátmi najmladší. Pán Jehlička bol a je celkom príjemný mladý človek, ale takto s vysoka pústať bez

dôvodov kritiky a odsudzovanie na jednu politickú stranu, kde zasedajú ľudia politicky bystrí a zkúsení — ej na to Jehlička vari len predsa nemá dobrého práva. Ostatne: veď on bol tam, na sneme, medzi poslancami. Prečo že vtedy nepoznamenal v strane, že sa mu búrlivé vystupovanie nepáči? Toto si pán Jehlička buďto zle rozmyslel, alebo si to vôbec nerozmyslel, alebo mu to dakto druhý vymyslel. Pán Jehlička môže mať mienku jakú chce, ale ohovárať svoju vlastnú stranu, po trištvrte roku, po vyše polročnej liečbe v cudzozemsku: čo to má znamenať?

Alebo jako možno napísať dačo takéto, že následkom tohoto búrlivého vystúpenia «bola ostrá reč Andrásyho proti «buričom» a výška trestov v slovenských processoch». Prosím: Jehlička bol v tie časy, keď sa Andrassy rozbesnil proti nám, na liečení, od Pešti na niekoľko sto míľ vzdialený. Kto mu to povedal, že Andrassy nadutý gróf, šovin a nepriateľ ľudu, preto kynozí slovenčinu, že na sneme dakto búrne vystupoval? Verí toto Jehlička? Jestli toto Jehlička verí, nuž je naozaj nebezpečne chorý.

Ovocie buntošov.

«Detinský prípis k nohám svätej Stolice» Lúčanmi predostretý, v 7. čísle «L. N.» uverejnený, bez poznámky nechať nemôžem.

Obsah prípisu, v tej istej záležitosti už tretieho, je päť žalôb proti mne, čo «päť rán krvavých na tele krásnej vinice Pánovej». Po všeobecnom odsúdení biskupov takto nasledujú: 1. že som povedal v škole pred dieťkami, že sa netreba modliť ráno a večer; 2. že sľub striezlivosti netreba držať; 3. že som povedal, že Lúčania chodia do emitera zlatým modlám sa klaňať a že ženy majú ústa krivé od modlitby; 4. že som Lúčanom zakázal ruženec sa modliť, bo že ich dám žandarmi pojať; 5. že tých, čo vstupujú do stavu manželského, nechcem rozhrešiť, kým sa mi nepodpíšu na maďarskú stranu a že sa i ozaj taký prípad stal, že som mužského rozhrešil, keď sa mi podpísal, ženská ale bez spovede vstúpila do stavu manželského, lebo podpis na maďarskú stranu odoprela.

«L. N.» síce uvádzajú tento «detinský» prípis s týmito slovami: «Radi by sme složili zbraň duševnú, naše pero, keď by sme mohli. Pre lásku a súcít to učiniť nemôžeme». Farizeji! Pretvárajú sa, ako by im ťažko padlo tento zlým duchom vnuknutý prípis uverejniť. Ba čím že by zaplnili «L. N.» keď by takéto babské táraniny nepozbierali? Naopak, prípis tento sa veľmi páči «L. Novinám», lebo — ako v nasledujúcej vete píš — «detinskí» pripisovatelia, čo «hodní, húževnatí a pobožní, budia obdiv» v «L. Novinách».

No vidzme, čo je predmetom obdivu L. Novín!

«Detinskí» pripisovatelia už po tretí raz pristupujú s tou istou prosbou k sv. otcovi. Prečo po tretí raz? Prečo sa neuspokojili s prvým razom? Skutočne dotieravé detinstvo a či detinská dotieravosť! Vyberá sa to, ako by ani s rozhodnutím sv. otca nechceli byť spo-

kojní; chcjú sv. otca donútiť. A keď prosba i po tretí raz bude oslyšaná? No im vtedy už len jedno fórum appellácie pozostáva: Hlinka!

V tom «detinskom» prípise sa posudzujú a súdia páni biskupi. Ach, na vysoký súdny stolec ste sa posadili «detinskí» pripisovatelia! Hľa, «L. N.» len v predošlom čísle sa pohoršujú, že pán Tomkuljak niektorých farárov vyzval pred svoju súdnu stolicu; a keď «detinskí» pripisovatelia stavajú pred svoju súdnu stolicu celý sbor biskupov, to budí obdiv v «L. Novinách»! Ozaj zaslepenosť! — Pane Hlinka, to je vaša práca! Lebo napravte vami dané pohoršenie, alebo — aby ste neslúžili na potupu kňazského mena — zhoďte reverendu prv, než by ste postavili pred súdnu stolicu svoju svätého otca!

Čo sa týka žalôb proti mne zdatých, ozaj zbytočné je proti nim sa brániť; ony sami sa prezradzujú čo zlomyseľná lož. K vôli «slabým» ale osvedčujem sa v nasledujúcom:

1. Nikdy v živote mojom som nepovedal, že sa modliť netreba ráno a večer; ba presvedčený som a dľa toho presvedčenia i učím, že zanedbávanie rannej a večernej modlitby je znakom úpadku duševného a k nemu vedie.

2. Nikdy som nepovedal, že sľub striezlivosti slobodno bez príčiny prestúpiť. Boju môjho proti pálenke sú svedkovia moji predošli farníci. A od toho boju neodstúpim, lebo viem, že po «L. Novinách» pálenka je najväčším nepriateľom ľudu slovenského. Prizvukovanie zachovávaní sľubu striezlivosti zvlášte na Lúčkach je potrebné, bo tu u niektorých tá mýlna mienka panuje, že sľub zložený pod jedným farárom neviaže, keď príde druhý farár.

3. Počo chodia Lúčania do emitera pod službami Božími, neviem; ja medzi nich ta nechodím, ja vtedy v kostole služby Božie odbavujem. Ak sa tam pod službami Božími modlia, to je iste nie modlitba, ale boho rúhačstvo, keď modlitbu ku štrajku, opovrhovaniu cirkevnej vrchnosti a cirkevných prikazov a k pomste upotrebujú. Či ženy majú ústa od modlitby krivé, nemôžem tvrdiť, lebo sa s nimi neschádzam a keď sa na ceste s idem s nimi, tak do zeme pozerajú (chúdatá, musí ich niečo v žalúdku tlačíť), že im ústa nemožno vidieť. Len to môžem tvrdiť, že ženám, ktoré chodia do kostola, sa ani jednej nevykrivily ústa od modlitby.

Ohľadom 4. žaloby majú «detinskí» pripisovatelia niečo pravdy. Totižto keď som pochovával, ženy (či s krivými ústami, či s prostými, neviem) v emiteri vopred shromadené spievaly zaiste preto, aby obrady pohrabné prerazily. Vyzval som ich, aby umĺkly, lebo že sa cirkevný pohrab odbavuje. Ženy (či s krivými ústami, či s prostými, neviem) vzdor napomenutiu ďalej spievaly. Na to som im zahrozil, že ich dám so žandarmi rozohnať, ak neumĺknu. Pravda takýto pravdivý opis sa ináčej vyberá, ako 4. «detinská» žaloba.

5. Komu dám alebo nedám rozhrešenie pri svätej spovedi, o tom hovoriť nemôžem a nesmiem a pekelná

zlost je napadnúť ma v takých veciach, v ktorých bránim sa svedná mlčanlivosť mi zakazuje. Bránim môžem sa len v mimo svedných veciach. Určite tvrdím, že mimo svedni nikoho som nevyzval, aby sa mi podpísal na maďarskú stranu, ani sa mi nikto nepodpísal. Ano pri nauke mimo svednej do stavu manželského vstupujúceho jedného-každého som poučil, že kto štrajkuje proti cirkevným alebo božským prikazom a polepšit sa nechce, rozhrešenie dostať nemôže; a keď i polepšenie sľúbi, ale neúprimne, aby rozhrešenie vylúčil, sviatosti prijíma svätokrádežne. Neučte sa katekizmus od «Lud. Novín», ani od poblúdených buntošov, ale od cirkve katolíckej, a vtedy sa presvedčíte, «detinskí» pripisovatelia, že môj a váš katekizmus sa srovnávajú. Ináčej «detinskí» pripisovatelia, vy ani nemôžete súdiť, čo ja učím, lebo nechodíte na moje kázne a nauky, ale vašu náboženskú vedomosť od namyslených, «Ludovými Novinami» a bezbožnými buntošmi pobalamútených žien čerpáte.

Toto je tých «päť rán na tele tej krásnej vinice Pánovej». Týchto päť rán «L. N.» tak mienia vylicit, aby som Lúčky zanechal, zutekal. No, «L. N.» milosrdné! verte, mňa na Lúčkach nezdržuje rozkoš — radšej by som bol misiónárom v Afrike — viaže ma ale prisna povinnosť môjho stavu a tejto povinnosti dostojím, čo ako «L. N.» budú šťať proti mne. Nestatočný a zlostný boj «L. N.» proti mne ma neprevládze, jejich čierna duša ma neodstraší! Zutekať? Kde? Do Ameriky za Bielekom? K tomu som ešte nedozrel! — Ja viem iný liek. Vyhojte vy «L. N.» a buntoši vašich päť rán: vašu zlosť, nesvedomitosť, luhárstvo, pomýlený pochop o statočnosti a hlúposť — a vylicených bude i «päť rán krvavých na tele tej krásnej vinice Pánovej».

«L. N.» vychvalujú «detinskú» oddanosť a vernosť pripisovateľov s tymito slovami: «Opravdu, tá detinská oddanosť a vernosť k nástupcovi sv. Petra a sv. Stolice. Ale zároveň vášnivá a horúčna nenávisť proti Smizárovi a biskupovi Párvymu». Detinská oddanosť — horúčna nenávisť! Hľa, katekizmus buntošov! Veď už dokážte aspoň raz, nie namysleninami, ale pravdivými dôkazmi, v čom záleží tá detinská oddanosť a vernosť — a pre akú príčinu je tá horúčna nenávisť proti mne! Snáď v tom záleží vernosť a oddanosť k sv. Stolici, že k tej sv. Stolici s namyslenými táraninami kto pristupuje? No, ja som toho presvedčenia, že komu som verný a oddaný, tomu len pravdu hovorím. Snáď tá vernosť a oddanosť záleží v štrajkovaní proti cirkevným prikazom, alebo vo vyhrážaní vystúpiť z cirkve katolíckej, alebo v boji za cirkvi katolíckej neverného Šrobára, o ktorého protinábožnosti sám Andrej Hlinka, Anton Bielek, noviny «Hlas», jeho vlastný list, vydali svedectvo?

V čom sa zakladá tá horúčna nenávisť proti mne? «L. N.» sami píšu v tom istom článku, o ktorom píšem, že som bol kedysi horlivý a verný sluha Pánov a oddaný Slovák. Nuž, ja som sa nezmenil, ale sa zmenily «L. N.» niekedy redigované M. Kollárom, ktorý sám

medzi buntošmi sa tak cíti, ako na trňoch a banuje, že bývalé «Katolícke Noviny» prepustil do tak nespolahlivých rúk.

«L. N.» obdivujú vytrvalosť Lúčanov. Obdivujem ju i ja; len škoda, že takáto podivuhodná vytrvalosť k pomýlenému cieľu smeruje. Mnohí obdivujú i moju vytrvalosť a trezlivosť. Iste, keď by sme naše sily spojili, mnoho by sme previesť mohli. Čo, aby sa stalo, vrele žiadam a spolu prosím i ct. čitateľov aspoň o jeden Otčenáš, žeby sa tie lúčanské, lepšieho osudu hodné duše z pazúrov zlomyselných zvodcov-buntošov čím skorej vyslobodily.

I vy udatní Lúčania! precitnite sa. Hore k statnej práci! Pracujme kým je deň! Bárš ste sa s listom sv. Stolice predostretým ťažko proti spravodlivosti kresťanskej previnili (tým ťažšie sa previnily «L. N.», že list tento, nepresvedčiac sa o pravdivosti obsahu jeho, uverejnily — ak ste kresťania, máte znať povinnosť), ja vám zo srdca odpúšťam. «L. N.» píšu, že «kto list (sv. Stolice predostretý) číta, mnoho vidí, mnoho cíti z neho». Áno, i ja, i každý zdravého rozumu človek vidí a cíti z toho listu, že ste luhárskymi «L. Novinami» a zlomyselnými buntošmi zavedení.

Bartolomej Smizár, farár lúčanský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Cteným voličom pezinského okresu.

Nenie väčšej haňby a potupy, ako keď bojovníci opustia svoju zástavu a nechajú ju v korisť nepriateľovi. Vodcu, ktorý dopustí sa takejto potupy, pokutujú v čas vojny. Udatný a statočný vodca však za slávu svojho vojska a svojej zástavy aj svoj život obetuje.

Zástava kresťanskej strany ľudovej padla lanskeho roku v okrese pezinskom. Nezradil ju jej vodca; ani ju nedržal v slabých rukách a ani jeho vojsko nebolo bojzlivé. Zástava však padla, nie z našej viny, lež pod nátlakom, ktorý nevedela premôcť zbraň spravodlivosti. Dlhé časy pracoval nepriateľ kresťanskej ľudovej strany na tom, aby otrávil okres, aby pobúril bývalých našich privržencov oproti nám a aby padol prápor náš v tom okrese, ktorý sme predtým zvelebovali, lebo bol on pevným stĺpom kresťanskej strany. Teraz ale chceme padlú v tomto okrese zástavu našu znovu priviesť k víťazstvu. Preto sa obraciame k vám ctení voličia okresu pezinského.

Priatelia! Škoda pre škoda, že sláva okresu pezinského zatmela sa s tým, že sa čiastočne odtrhol od kresťanskej strany ľudovej, a pripojil sa k národniarom. Či vyhral čo s týmto náhlým obratom? Či väčšiu obranu obdržal od národniarov, ako od p. Michala Dömötera, ktorý, ako ľudový ablegát tolko snažil sa za okres? Istotne nie! Že politika prepjatých národniarov nevede k sláve, a že nenie ona k úspechu ani Slovákom, ani kresťanstvu dokázal to sám pán Franc Jehlička bývalý ablegát. Istotne sklamal sa v nádeji. Ináč si predstavoval ten boj, ktorý viesť chcel, a istotne s bolastným srdcom hľadá na to pustošenie, ktoré robia národnári medzi Slovákami. Ako statočný človek a pravý kňaz vystúpil z krubu tých, ktorí spojili sa oproti kresťanstvu a oproti vlasti s bezbožnými socialdemokratmi.

Pán Jehlička teda vzdal sa mandátu s tým odsúdil národniarstvo, a následkom toho osirotil okres pezinský. My kresťanskí ľudáci v prvom rade držíme nároky na tento okres. Je to našou mravnou povinnosťou, aby sme zástavu kresťanskej strany z novu postavili do tej slávy, v ktorej sa skvela v tomto okrese. Rátame v boji našom na lásku a na dôveru všetkých kresťanov okresu pezinského. Nech tak urobia voličia, ako to urobil p. Jehlička. Nech aj oni odstupia od národnárskej strany, ktorá dosiaľ i tak nič neurobila za Slovákov.

Pre vás priatelia úspešnejšie je, keď sa pripojíte ku kresťanskej ľudovej strane pri ktorej ste už boli. To, z čoho národnári stranu našu obvinujú, že nenie prajná Slovákom, že ich chce reči materinskej povzbaviť, to neni pravda, to tí páni sami neveria. Reč slovenskú nikto vám neodobere. Slovákov nikto neutláča a neutlačí, bo sú práve takí občania a synovia vlasti, a majú tie isté práva a povinnosti, čo aj Maďari. My to chceme, aby národnosti v pokoji žily v našej krajine, a aby ruka v ruke pracovaly za dobrobyt vlasti. Toto je ten najkrajší program. Toto je tá najstatočnejšia politika. A je to aj povoláním každého občana. Zvady, trenice, nepriateľstvo a zbúry, ktoré národnári riada len k záhube vedu. To vy sami zkusujete. Nech je teda raz koniec nepokojom v okrese pezinskom. Ukážte svetu priatelia, že ste dobrí kresťania a statoční občania. Chýťte tú zástavu pána Michala Dömötera, a veďte ju k víťazstvu. Odvráťte sa od národniarov, ktorí v otroctve vás držia. Pán Michal Dömöter je muž, ktorý dobre vás bránil, a veľa robil za vás. Nebuďte nevďační. Istotne chýbal vám on dosiaľ. Nože obdarte ho dôverou, zaslúžil to od vás. Volajte všetci: Nech žije Michal Dömöter!

* * *

Szkycsák na sneme.

«Ľudové Noviny», pokračovanie «Katol. Novín» uverejňujú v 9. čísle na 2. strane reč, ktorú Szkycsák udajne na sneme bol povedal. V tejto reči predchádza: «S týmto vytiahol Szkycsák celý sväzok písem a prečítal snemu z nich nasledovné: 1. List od Ľudáka dra Ernsta Andrejovi Hlinkovi zo dňa 7. februára 1901., kde Ernst píše, jako treba **napádať biskupov, ktorý (sic) boli vtedy liberáli.*** Redakcia týchto katolíckych novín dokladá k tomu: * A veľ čo sú? — Dotyčno tohoto hlúpeho návalu, že Ernst písal, jako treba napádať biskupov, ktorí vtedy boli liberáli, vyslovujeme dôrazne, že je to **bezzákladná a zlomyselná lož, vymyslené cigáňstvo**, ako všetko iné, čo v týchto novinách stojí.

Kto má pravdu, či cirkev svätá a či Ľud. Noviny?

Cirkev sv. mala vždy pravdu, má ju i teraz a bude ju mať vždy i na budúce. «Ľudové [Noviny] ale sotva kedy písali pravdu.

Bola práve *nedela Deviatnik*, všade po katolíckych kazateľňach *kňazi* čítali veriacim *evanjelium o človeku hospodárovi*, ktorý vyšiel na úsvite najímať delníkov do vinice svojej. Prečítalo sa to dľa predpisu cirkve svätej rímsko-katolíckej. — *Ľudové Noviny* ale na tú istú nedelu priniesly *evanjelium*, a síce dľa svojho predpisu: *o malomocnom*.

Z milosti Božej prišla i *nedela prvá po Deviatniku*. *Kňazi* čítali *evanjelium o rozsevačovi semena*. — *Ľudové Noviny* tiež sa zavďačily *evanjeliumom*, ale zas len dľa svojho receptisu: *o veľkej búrke morskej*.

Kto má teraz pravdu, či cirkev svätá a či «Ľudové Noviny»?

Jedine cirkev svätá. O tom pochybovať nikto nesmie. «Ľudové Noviny» blúdia, blúdi i jejich vydavateľ Ferko Szkycsák. A ešte si pridajú pod meno «Ľudové Noviny» i «Pokračovanie Katolíckych Novín». Aby mládenec čím hodnejším vyzeral pred svetom, položí si na klobúk i perko. Tak isto dá sa rozumieť i to «Pokračovanie Katolíckych Novín».

Kto že to len v tých «Ľud. Novinách» tú predbešednicu rediguje a vyplňuje? Ak je to kňaz, čudné a nápadné je, že ešte ani také maličkosti nevie. Alebo hádam i v tom (v predpísaní toboto *evanjeliumu*) sa chce postaviť proti cirkvi, proti pápežovi, proti snemu cirkvenému? — Ak je to svetský, tomu sa len to musí povedať, do čoho sa nerozumieš, mlč, čuš, drž sa svojho remesla! — Ak je to redaktor, je to pre neho veľké testimonium paupertatis vo veciach cirkvených a náboženstva.

No a títo sa ešte udávajú za vodcov katolíckeho ľudu. Nie sú tí vodcami, ale svoditeľmi.

Od takých ľudí cirkve svoju ochráň, nás ale oslobod, ó Pane!

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

KRAJINSKÝ SNEM.

21. februára

Gróf *Albert Apponyi*, minister výučby položil v ňom na stôl snemu zákonnú predlohu sriadenia platov učiteľstva. Koľko sa od pradávnych časov trápili, najmä katolícki učители, aby im v jejich nesnesiteľne biednom stave pomôžené bolo. Časy sa míňaly. Katolícki učители božekali v prefažkom stave, pomoci im však od nikiaľ neprichádzalo. Vláda koalície považovala si to za svätú úlohu, aby ako iným, ku pomoci prispela ubiedenému učiteľstvu. Veľké zásluhy má pri tomto obrovskom kultúrno-sociálnom diele kresťanská ľudová strana. Poneváž sa toto zapierať nedá, svätou povinnosťou je učiteľstva katolíckeho vyučovať mládež, viesť ľud v duchu kresťansko-vlasteneckom a všemožne podporovať kresťanskú ľudovú stranu.

Beh zasadnutia tohoto dňa bol nasledujúci:

Po zahájení zasadnutia minister výučby gróf *Albert Apponyi* položil na stôl snemovne vytlačenu zákonnú predlohu o sriadení platov učiteľstva. Julius Justh, predseda snemovne, navrhol, aby táto predloha doručená bola výboru výučby.

Pri nasledujúcom pokračovaní pojednávania predlohy zabezpečenia robotníctva v čas choroby a nehody, ku jednotlivým bodom prehovorilo viacej vyslancov, po čom zakončené bolo pojednávanie a snemovňa prijala zákonnú predlohu zabezpečenia robotníctva počas choroby a nehody. S tým zakončené bolo dnešné zasadnutie.

22. februára.

Zákonná predloha zabezpečenia robotníctva počas choroby a nehody prijatá bola na to aj v treťom čítaní.

Nasledovalo za tým pojednávanie zákonnej predlohy zaopatrenia vojanských vdov a sirôt. Predlohu vysvetlil a ku prijatiu odporúčal *Ladislav Semsey*.

Keď ku predlohe prehovorili: *Ludvik Mérey*, *Franc Kossuth*, *Ladislav Okolicsányi*, *Ján Samassa*, predseda zatvoril debatu.

Po predložení zpráv prosebného výboru zakončené bolo zasadnutie.

26. februára.

Vynikajúcim predmetom zasadnutia tohoto dňa bolo pojednávanie zpráv prosebného výboru. Zvlášte o záležitostiach robotníctva rečnili: *Ludvik Mérey*, gróf *Móric Eszterházy*, *Barna Buday* a *Béla Csitáry*. Tento horlivý vyslanec kresťanskej ľudovej strany k tomu vyzval vládu aby už raz rozriešila presné záležitosti robotníctva. V dlhej reči vyvinoval

Béla Csitáry, že u nás v Uhorsku priemysel a obchod len vtedy spočívať môžu na istom a pevnom základe, jestli s nimi zároveň napreduje aj poľné hospodárstvo. Socialdemokrati tak slovom, ako aj v jejich novinách jednostajne búria robotnícky ľud náš, aby od gazdov žiadal neslýchané povýšenie robotnej mzdy, tak že gazdovia naši pri najlepšej vôli nevedia už zodpovedne istých robotníkov dostať ku žatve úrody a obrá-

baniu poľa. Pri tomto kupčenie so zbožím na termín bez zaokrytia, ako vôbec celé kupectvo zbožia, ktoré u nás dravé hyeny sprevádzajú, sú príčinou tomu, že naši gazdovia nemôžu lepšie ceny dostať za jejich obilie. Jedine na obchod s vlnou nemajú vplyvu, ktorá preto má stále vysokú a pevnú cenu. Táto okolnosť ľahko môže k tomu mať našich gazdov, že dajú sa na dochovávanie oviec. čo nestojí toľko práce, gazdom donáša väčšieho osohu, nie ale štátu. Vyzýva preto vládu ku čo skoršiemu rozriešeniu týchto tak vážnych hospodárskych záležitostí.

Ku zahateniu vyvandrovaní spomína rečník dva spôsoby. Jeden je, aby odstránené byly príčiny vyvandrovaní, aby ľud v našej vlasti stavu svojemu zodpovedne vyžiť mohol. Druhý spôsob zahatení vyvandrovaní je, aby raz na vždy nemožným učinené bolo, že by nesvedomiti ľudia s vyvandrovaním kšefty robili, čomu len náš ľud v obeť padá v cudzom svete. Veľká chyba je u nás, že len vtedy odhodláme sa k niečomu dobrému a užitočnému, keď je už neskoro. Snemovňa donáša blahonosné zákony, týchto do života uvedenie ale závisí od notárov a slúžnovecov, títo ale, česť výnimkám, viacej starajú sa o karty a poľovačky a novšie zákony ani nepoznajú, ačpráve z druhej strany vyznať treba, že za ten plat čo dostávajú štátu dost pracujú. (Hluk.) Neslýchaná vec je medzi iným, že sa nachodia slúžnovci, čo zakazujú shromaždenia kresťanským socialistom, kdežto v jejich okresoch socialdemokrati slobodne sa sriaďovali a shromaždenia vydržovali. Rečník vyzýva opätne vládu, aby v týchto otázkach prísne zakročila.

Rečnili ešte zatým gróf *Móric Eszterházy* a minister-predseda dr. *Alexander Wekerle* a s tým zakončilo sa zasadnutie.

27. februára.

Po zahájení zasadnutia predseda Julius Justh oznámil snemu, že *Franc Jehlicska*, krajinský vyslanec okresu pezinského zriekol sa mandátu.

Na dennom poriadku bolo pojednávanie prosbopisov, zvlášte na záležitosti poľno-hospodárskeho robotníctva sa vzťahujúcich. Gróf *Július Andrássy*, minister vnútra a *Anton Günther*, minister pravosúdia odpovedali na interpellácie, po čom zakončené bolo dnešné zasadnutie.

B E S E D N I C A .

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Múdry človek, keď sa raz popáli, dáva pozor, keď je blízko ohňa, ale sprosták ani na svojej škode sa ne naučí. Tak to bolo aj s Martinom. Inakšej žiadosti nemal, len aby sa stal bohatým.

Neminuly dva týždne, Martin predal dom a zeme. Vyplatil dlžobu, takže mu ešte asi dvetisíc zlatých zostalo. Dost mu dohovárал brat, ba aj daktorí sedliaci ho napomínali, aby nerobil hlúposti, lebo že tak dost ľahko ešte aj po žobraní bude chodiť. Martin ale nepočúval na múdre reči a napomínania, ale zavše len to opakoval:

— Viem, čo robím. Raz sa usmieva šťastie na mňa, nepustím ho z ruky.

— Dobre, rob čo chceš, ale keď budeš žobrákom, neprídi mi na krky, — povedal mu brat Tono a odišiel od neho.

Na druhý deň odišiel Martin do Nedožeria a dopytoval sa na Imricha Balamutného. Ľudia mu povedali, že je to jeden bohatý človek a že býva pri mýte.

— Daj Pán Boh dobrý deň, — pozdravil Martin Balamutného, keď vkročil do jeho peknej izby.

— Spoločne. To ste vy? Pekne, že ste ma neobišli. Nech sa vám páči sadnúť.

Martinovi sa páčilo priateľské uvítanie. Sadnul si na mäkkú stolicu a zaraz vyrozprával, že prečo prišiel. Prosil domového, že ak mu nenie na obtížnosť, aby šiel s ním do Pešti k tomu dobrému pánovi. Má asi dvetisíc zlatých, rád by kúpil za ne robených peňazí.

— Je pravda, že ste v zlom čase prišli, lebo mám ešte veľa roboty, ale vám k vôli vykonám to, len nesmiete o tom nikomu povedať, lebo by som potom nestačil vodiť ľudí k tomu pánovi. No, vás rád mám už aj preto, keď vás tá baba tak oklamala. Síde sa vám vynáhrada.

Martin prisľúbil, že nikomu ani len nehrkne o peniazoch.

— Tak zajtrá ráno pôjdeme. Za dve tisícky dost ľahko dostanete aj mašinu na bankovky, potom sám môžete narobiť peňazí, kolko sa vám páčiť bude.

Martin bol by skoro tancoval od veľkej radosti. Prišiel mu na um jeho brat Tono, že ako sa ten bude mrzeť, keď príde k nemu v panských šatoch, so zlatými hodinkami. Aj tomu dá potom zopár tisíc zlatých. Načo má sedlačiť?

Na druhý deň odcestovali a Balamutný vodil Martina hore-dolu po Pešti, až konečne zaviedol ho do jedného malého domku.

— To ste vy, pán Balamutný, — vítal ich jeden starší človek so šedivou bradou. Mal na sebe dlhý kaftan a vedľa uší vysely mu pajesky.

— Áno, ja som to, pane Fogl. Prišiel som hľa s týmto dobrým človekom v jednej vážnej záležitosti, — hovoril Balamutný.

— Nech sa vám páči do izby.

Šli všetci traja do vnútra. Tu Balamutný potom predniesol, že v akej záležitosti prišli. Fogl krútil hlavou a povedal:

— Škoda, neskoro ste prišli. Voľakto ma oznámil na policii, tak dávajú pozor na mňa, preto nechal som tak celé remeslo. Ja, ako viete, to nepotrebujem, veď mám peňazí vyše práva, len chudobným som s tým po-

máhal. Už len jeden preš mám, ostatnie som dolámал. Aj tento skántrim, lebo sa bojím. A škoda mašiny. Pravda, ste ešte nevideli preš na peniaze? — pýtal sa Martina.

— Nie, — odpovedal Martin smutným hlasom.

— Pozrite si ho prv, než by ho zmárnil.

S tým starý židák rozhádzal posteľ a vytiahol zo strožoka jednu mašinku, ktorá podobala sa k harmonike a postavil ju na stôl. Vzal kústik čistého papiera, strčil ho vrechom do mašinky a počal krútiť jedno koliesko. O chvíľku vypadla spodkom jedna novučičká-nová desiatka.

— Vedeli by ste ju rozoznať od opravdivej? — pýtal sa Martina.

Martin hľadel na bankovku a krútil hlavou, hovoriac:

— Veru je taká, ako opravdová. Škoda by bolo dolámať tú mašinku, radšej ju kúpim. Nebudem šanovať dve tisícky.

— Nie, nie. To nemôžem urobiť, bojím sa policajtov. Bolo už dosť toho strachu, — povedal Fogl.

— Pre mňa sa nemusíte báť, pán veľkomožný. Bou prissám nepoviem nikomu ani slova. U mňa bude lepšie schovaná ako u vás.

— Čo myslíte, pane Balamutný, mám mu dať tú mašinu? — pýtal sa Fogl.

— Ak by zle malo byť, tak radšej nie, — odpovedal Balamutný.

Martina div zlô nevzalo od strachu, ak nedostane tú mašinku. Veď cítil plné vrecká peňazí.

— Pán veľkomožný môj dobrý, prosím vás na sto-krát, predajte mi tú mašinku. Dám vám za ňu všetky moje peniaze. Aj tak ju chcete dolámať, nech je teda moja, — prosil Martin.

— Ale dajte mu ju. Tento statočný človek zaslúži, aby ste s ním dobrodenie spravili, — pomiešal sa do reč Balamutný.

— Dobre, — odpovedal Fogl. — Ale merkujte na ňu a neukážte ju nikomu.

— Nebojte sa, pán veľkomožný! — riekol Martin. Zaraz vyčítal peniaze, aby si «dobrodinec chudoby» inšie nepomyslel.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Kráľ v Budapešti. Kráľovský dvor v máji má prísť na dlhší pobyt do Budapešti. Kráľ dňa 8. júna, vo výročitý deň korunácie, bude sa baviť v kráľovskom budínskome paláci.

Stará slúžka kráľova. Vo viedeňskom Hofburgu v bytoch pre čelaď zomrela 78-ročná Paulina Friedl, slúžka kráľova. Za viac desaťročí ona upratovala kúpeľňu a spalňu kráľovu a keď kráľovna Alžbeta žila, aj u nej tú istú službu konala. Pred niekoľkými rokami poslali ju do pensie a vtedy jej kráľ dovolil, aby bývala do svojej smrti v Burgu.

S vojenskou pompou pochovaná mníška. V budapešianskej vojenskej nemocnici č. XVI. zomrela nedávno po dlhšej nemoci jedna mladá mníška, sestra Adela, ktorá od rokov bola opatrovatelkou a so zriedkavou sebaobetovavosťou opatrovala chorých vojakov. O jej smrti správa nemocnice upovedomila veliteľstvo miestnej pesádky a vo svojej zpráve s vrelým uznaním zmienila sa o zásluhách zosnulej mníšky, ktoré si nadobudla okolo opatrovania chorých. Veliteľstvo miestnej posádky nato uzavrelo, že zosnulú mníšku dá pochovať s vojenskou pompou. Pohrab odbyvali s vojanskou muzikou a prítomné bolo na ňom početné obecnosť. Prítomní boli všetci lekári nemocnice a veľa dôstojníkov, ktorí na rakev položili mnoho utešených vencov.

Assentírka v Nitrianskej.

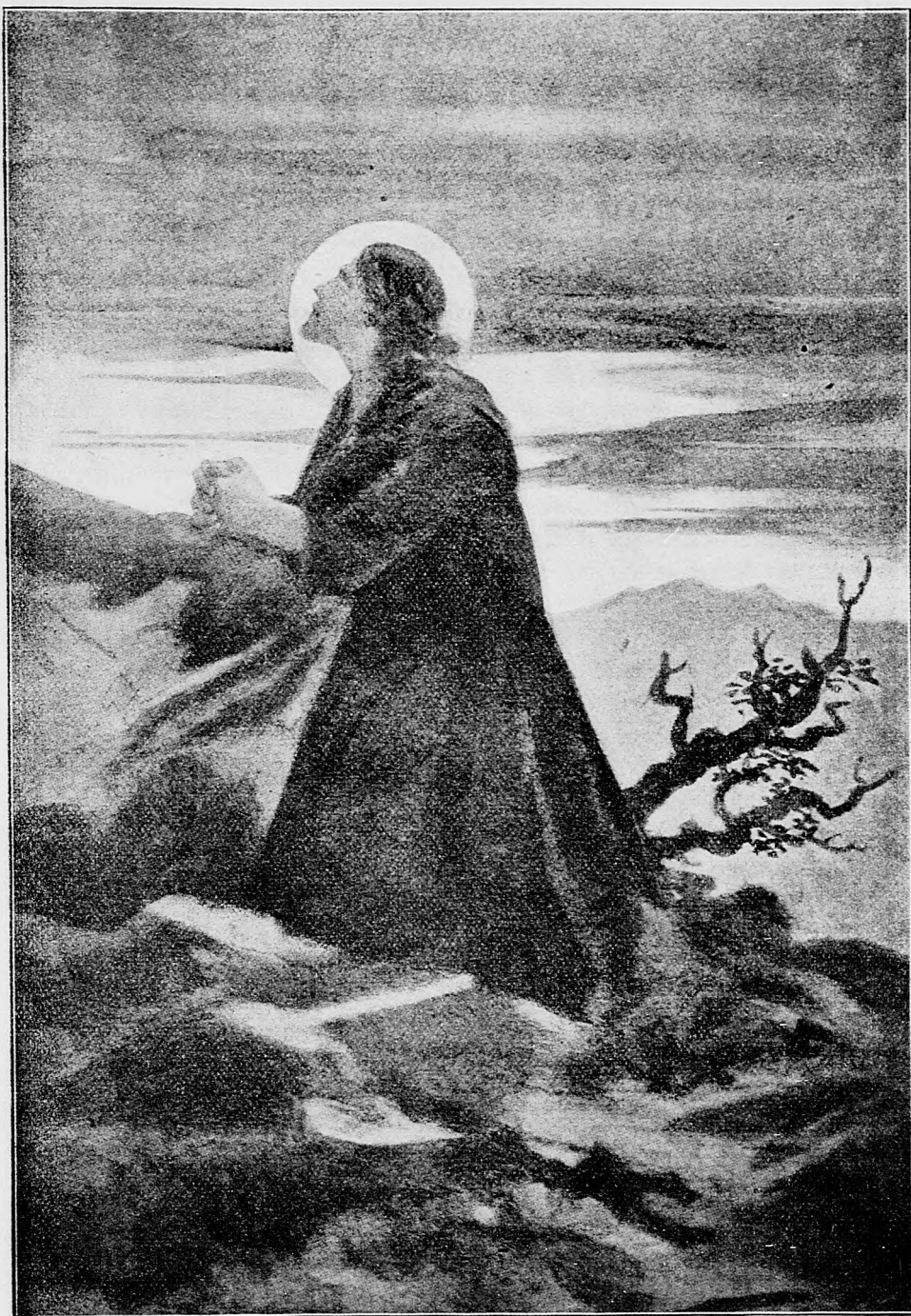
Tohoročná hlavná assentírka odbyva sa v marci a v apríli. V nitrianskej stolici ustálené sú nasledovné termíny:

V okresoch, patriacich do komárnanského doplňujúceho okresu: Prievidzský okres: od 1—6. marca; žabokrecký okres: 8. a 9. marca; veľkopolčiansky okres: 11. a 12. marca; mesto Nitra: 16. a 17. marca; nitriansky okres: 18., 19., 20. a 21. marca; fraštický okres: 23., 26. a 27. marca; okres Vág-selye: 3., 4., a 5. apríla; novozámočský okres: 8., 9. a 10. apríla; mesto Nové Zámky: 12. a 13. apríla.

V okresoch, patriacich do prešporského doplňujúceho okresu: Považsko-novomestský okres: 1., 2., 4. a 5. marca; piešťanský okres: 7., 8. a 9. marca; senický okres: 11., 12., 13., 14. a 15. marca; myjavský okres: 7., 8. a 9. marca.

Napadnutý vlak. Obyvateľov na Angyalfölde a na okolí už od týždňov znepokojovala jedna odvažlivá zbojnícka banda, ktorá vlámala sa do bytov a napádala nákladné vlaky a ich ozbijala. Polícia všetko možné urobila, aby pochytila zbojníkov, no všetko namáhanie bolo daromné. Nákladné vlaky preto chodily na okolí hlavného mesta pod policajným dozorom. Zlodejská banda následkom toho začala účinkovať v Štarom Budíne. Minulé dni členovia bandy dozvedeli sa, že v sobotu dňa 24. februára príde do hlavného mesta po železnici veľký náklad uhlia. Zlodeji na moste pri Novej Pešti semafor obrátili tak, že zakazoval ďalšie jachanie vlaku a v úkryte čakali vlak. Keď uhlie vezúci vlak prichádzal ku mostu, strojvodič vidiac zakazujúci signál, pristavil vlak. Nato asi tridsať ľudí napadlo želez-

ničný vlak. Železničiarov poviažali a veľa uhlia shodili z vlaku. Popoludní zase to urobili a dovedna štyridsať metrických centov uhlia ukradli. Polícia zaviedla ďalekosiahajúce vyšetovanie a šiestich zlodejov zatkla. Sú to tuláci Karol Kocsis, Karol Léderer, Tomáš Berger, Alexander Albert, Ján Jeszkovics a Jozef Kárel. Všetkých odovzdali súdu.

Krvou potiaci sa Pan Ježiš.

Zosnulý mních. V celom Csallóköze poznali mnícha Jonáša, bratra františkánskeho kláštora v oheci Szent-Antal, ktorý vyše polstoročia prosil v mene Božom milodary pre kláštor. Mních minulé dni zomrel v 73. roku veku svojho. Mnícha Jonáša každý rád mal, kto ho len poznal a ponač veľmi obľuboval kvetiny, aj ľud povzbudzoval ku pestovaniu kvetín. Vďačne ho videli aj v panských domoch a pospolitý ľud ho dlho nezabudne. V pýtani bol skromný; ku chudobným nešiel, ale kde zbadal lakomosť, tam si vedel dať rady. Jeden raz vošiel do domu istého bohatého človeka, ktorého manželka nebola práve štedrá. Aj sa schovala pred mníchom, ale v náhlosti len za dvere stihla sa schovať, jej z pod dvier vykukajúce palce na nohe ale prezradily jej úkryt. Po obvyklom pozdravení dcéra gazdu, malá Julka, uvítala mnícha s tým, že jej matka odišla a tak mu nič nemôže dať, Jonáš zbadal z pod dvier vykukajúce palce a svojou palicou niekoľko ráz uderil na ne, ako by sa poihrával. Ženská aj zviskla od bolesti, ale mních ju nechcel ešte väčšmi zahaňbiť. Keď odchádzal, povedal malej Julke tak, aby aj matka počula:

— Odkazujem tvojej matke tak, aby druhý raz, keď odide z domu, nezabudla si nohy pod dverami. — I daroval malej Julke jeden obrázok. Nato aj z Julkinej matky ostala štedrá ženská.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Dr. Gejza Rózsa, profesor reálnych škôl zo Želuci, dal sa pokrstiť a ostal katolíkom. Svätý krst s veľkou pobožnosťou prijal z rúk Adalberta Wick, kňaza a profesora katolíckeho gymnáziuma. — Medzi všetkými zábavami cez fašianky najlepšie sa podarila dňa 10. februára vydržiavaná zábava katolíckeho kruhu Rákócziho, na ktorej zúčastnila sa celá intelligencia prešovská. Nie tak dobre vypadla zábava dobročinných žien. Táto zábava ustanovená bola na utorok fašiankový. Katolíčky, ako členovia spolku, žiadaly, aby zábava v iný deň bola vydržiavaná, že by keď pretiahnutá bude ako obyčajne do rána popolenej stredy, náboženské city jejich neboly tým urazené. Pre duch liberálny a freimaurerský, aký v tunajších kruhoch ešte vždy panuje, žiadosť katolíčiek nebola vyplnená a tie preto so všetkým právom lebo vystaly zo zábavy, alebo z nej pred časom odišly, následkom čoho spolok nedocielil takých príjmov, ako očakával. — Vlak z Bardiova do Prešova jachajúci zrazil minulé dni hluchého Jána Rákoša a odsekol mu obe nohy. Nešťastník ešte v ten deň zomrel. — Alexander Nuber, syn niekdajšieho direktora prešovského gymnázia katolíckeho jeho

veličenstvom vymenovaný je za hlavného konzula do Chicago. Vymenovaniu tomuto barzo sa tešia všetci známi a priatelia vyznačeného. — P. Ondrej Csambal, jezuita vydržiaval tu sv. missie od 24. februára do 1. marca pre služobnú čelaď v klástore anglických mníšiek. Čelaď vo veľkých húfoch brala účasť na sv. misiách a vstúpili mnohí do kongregácie marianskej. P. Jakub Schaefer, jezuita-ректор zo Szatmáru po zakončenej apoštolskej práci v Košiciach, od 11. do 13. marca bude držať náboženské prednášky (konferencie) pre pánov v Prešove. Obe tieto missie zariadil horlivý miestny pán farár a vicearchidiakon Adalbert Zaborovszky, za čo mu prislúcha zaslúžená pochvala a vďaka všetkých jeho veriacich. — Dr. Gejza Grinaeus, predseda kráľovského súdu prešovského zomrel. — Štvrtú novú apatieku chcejú mať v Prešove a robia prítomne potrebné k tomu kroky. — *Bardiov.* PP. Pavel Sylvester a Ondrej Csambal, jezuiti s tretím súdruhom od 2. do 11. marca držia sv. missie v Bardiove. — *Sabinov.* Po zakončení svätých missii v Bardiove výsudani pátri jezuiti držia sv. missie cez 9 dní v Sabinove. — *Kisvetéz.* Majetok grófov Csáky okolo Klukna (Spiš) pozostávajúci zo 4300 jutrov príde do predaju; majetnejší gazdovia z Kisvitéz zamýšľajú jednu im susednú čiastku toho grófskeho majetku odkúpiť.

Chýry košické. Predoslú nedelu založený bol v Košiciach «Katolícky Kruh». Má doposiaľ 263 členov zo všetkých tried katolíckej inteligencie košickej. O zariadenie tohoto kruhu veľké zásluby má dr. Melchior Takács, pralát mníchov premonštrantských z Jaszova. Za predsedu vyvolený je Eugen Bercelly, predseda kráľovskej tabule. Protektorom katolíckeho kruhu je osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie.

Oheň. Z Ružomberka píšú, že v tamojšej textilnej fabrike minulé dni vypukol oheň, ktorý zpusťošil veľkú zásobu vlny a značnú čiastku surového tovaru. Oheň povstal následkom krátkeho zátvoru elektrického vožítka. Vo fabrike pracujú ďalej.

Zmeravenie väzov. Z Prešporku píšú, že v obci Rohrbach na chlapcovi Karolovi Fuchsovi objavujú sa príznaky zmeravenia väzov. Aj niekoľko iných osôb tiež ochorelo za podozrivých príznakov. Vrchnosť porobila poriadky, aby sa nebezpečná nemoc nešírila.

Samovražda. V Liptovskom Sv. Mikuláši 20-ročný šusterský pomocník Lojdl z revolvera strelil si do hlavy a zomrel. Nešťastného mladíka bolievala strašne hlava a toto ho vohnalo do náručia smrti.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spouúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovernenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Železničná katastrofa v New-Yorku. Z New-Yorku oznamujú, že jeden elektrický vlak centrálnej železnice, na ktorom cestovalo veľa ľudí, dňa 23. februára večer na rohu Webster-avenue a ulice číslo 205. sa vyšinul. 22 ľudí prišlo o život a asi 100 bolo raneno. Vozne sa sgúľaly dolu násypom a chytily sa plameňom. — Novšie oznamujú: Keď sa vozne sgúľaly dolu, hneď začaly horeť, lebo väčšia čiastka vozňov zhotovená bola zo starého a zpráchnelého dreva. Na mieste katastrofy odohraly sa hrozné výjavy. V posledných štyroch vozňoch bolo asi 150 cestovateľov; tieto štyri vozne sa preborily, ale rušeň ich ešte asi na 300 metrov ťahal za sebou. Mnohé mrtvoly sa natoľko dokaličily, že neboli ani k poznaniu. Hneď po katastrofe shrkla sa háveď, aby vyrabovala mrtvoly, no polícia zlodějov zahнала. Ponevadž sa zotmilo a koľajnice naplnené boly elektrickým prúdom, ochrannú prácu museli zastaviť. Toto bolo asi také nešťastie, aké sa udalo v jaseňi r. 1905., kde tiež mnoho ľudí prišlo o život. Pri terajšej katastrofe 22 ľudí zomrelo a 54 bolo ranené.

Útok v kostole. V Reichenbergu (Česko) v tamojšom farskom kostole nedávno odohral sa rozčulujúci výjav. Keď omšu slúžiaci kňaz o trištvrte na 10. hod. opustil hlavný oltár, jeden mladík z revolvera strelil na oltár, potom cielil na kostolníka, ale revolver zlyhal. Kostolník nato vybehol z kostola a bežal pre policajtov. Mladík medzitým hodil revolver k oltáru, vyšiel z kostola a dobrovoľne sa chcel hlásiť na policii, lenže už na ceste ho chytili. Útočník sa volá Franc Vostaček, má 20 rokov a je železničný robotník. Mladík na policii rozpovedal, že chcel zastreliť jedného kňaza, ale v kostole sa mu nevyskytla na to príležitosť; preto od jedu strelil na oltár a chcel zastreliť kostolníka. Vyznal, že je *socialista* a svoj skutok spáchal preto, lebo je tých náhľadov, že kňazi sú vraj najväčšími nepriateľmi človečenstva. Mladíka zaviezli do mestskej nemocnice, aby ho prepreskúmali, či nenie šialený. Hľa, kam privedú človeka zkazonsné nauky socializmu!

Srútil sa dom. Z Bourgesu oznamujú, že v obci Bourges srútil sa jeden dom, následkom čoho v dome bývajúca päťčlenová familia prišla o život.

HOSPODÁRSTVO.

Prusský zákon o sluhoch (čeladi).

Zrušenie kontraktu pred dokončením služby, ale po predbežnej výpovedi zo stránky gazdu.

143. §. Pred skončením služby, ale po predbežnej výpovedi môže prepustiť gazda sluhu: 1. Jestli nemá tú schopnosť a šikovnosť, ktorá nevyhnutne potrebná je k jeho práci.

144. §. 2. Keď po viazaní tohoto kontraktu hmotné pomery gazdu tak sa zmenily, že nútený je aj bez sluhu zostať, alebo počet čelade zmenšit.

Zrušenie kontraktu pred dokončením služby zo stránky čelade.

145. §. Sluhovia pred vyjdením služobného času, ale predsa pri predbežnej výpovedi službu môžu opustiť: 1. Keď gazda vyjednanú mzdu riadne neplatí.

146. §. 2. Keď gazda svedovoľne vydá sluhu verejnej hanbe.

147. §. 3. Keď sa sluhovi či skrz vydaj (ženenie), či iným spôsobom ponúka príležitosť k zariadeniu samostatného hospodárstva, čo by s vyplnením služby zameškal.

148. §. V každom páde, keď služobný kontrakt behom služobného času platnosť ztratí, služobný pomer trvá do konca bežiaceho štvrt roku, u mesačného sluhu do konca bežiaceho mesiaca.

149. §. Keď v hospodárstve rodičov sluhu skrze jeho vstúpenie do služby taká zmena sa stala, že nemôžu byť bez neho; alebo, keď je sluha prinútený vo svojej záležitosti dlhšie cestovanie konať: tak žiadať môže, aby bol zo služby prepustený, povinný je ale postarať sa o iného súceho sluhu a s ním v ohľade mzdy, živnosti a šatstva bez škody gazdu sa porovnať.

O mzde, o živnosti a o šatstve.

150. §. V každom páde, keď gazda oprávnený je sluhu či s výpovedou, či bez nej zo služby prepustiť (117—135, 143, 144. §), tak tento len skutočne vysluženú mzdu, živnosť, alebo tejto zodpovedné vymenenie (v peniazoch) môže žiadať.

151. §. To isté platí aj v tom páde, keď sluha pred vypršaním služobného času, ale predsa po predbežnej výpovedi môže zanechať službu. (145., 146. a 147. §.)

152. §. V takých pádoch, keď je sluha oprávnený službu zaraz a bez výpovede opustiť (136—142. §.), tak mzdu a živnosť dostane na bežiacu štvrt roka, jak je ale na mesiac zjednaný, tak na bežiaci mesiac.

Právne následky prepustenia bez príčiny.

160. §. Ten gazda, ktorý sluhu pre inú a nie v zákone udanú príčinu pred vyjdením termínu zo služby prepustí, skrze vrchnosť bude nútený, aby ho znovu do služby prijal a vyplnil služobný kontrakt.

161. §. Jak by sa zdráhal to učiniť, povinný je sluhovi mzdu a šatstvo na pozostalý služobný čas vyplatit.

163. §. Keď ale sluha ešte pred vyjdením služobného času iné miesto môže dostať, tak povinnosť vynáhrady gazdu len do tohoto času siaha; ďalej len v tom páde, keď sluha v novej službe s menším platom musí sa uspokojit.

Zanechanie služby.

Ten sluha, ktorý službu pred časom, bez zákonitej príčiny opustí, s násilím bude prinútený k pokračovaniu vo službe.

168. §. Jak ale gazda nechce takéhoto sluhu zpiatky do služby prijať, oprávnený je miesto neho iného si najat, a jak by mal z toho škodu, tak tú ten sluha mu vynahradí, ktorý ju zapríčinil a mimo toho primerane k vine od 2—10-toliarovou peňažnou pokutou, ale v páde že platí nevie, zodpovedným žalárom bude trestaný.

169. §. Službu zanechajúci sluha povinný je všetko, čo naňho k potrebe a ochráneniu svereného bolo, gazdovi bez chyby prinavrátiť.

170. §. Škodu, ktorá z jeho viny sa stala, gazdovi vynahradí. (65—69. §.)

171. §. Gazda povinný je sluhovi pri opustení služby písomné prepustenie a o vybavenej službe spravodlivé vysvedčenie vystaviť.

DOPISY.

Felsőszöllős.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Ačkoľvek od nášeho zriadenia sa na poli a bojišti političnom «Kresťana» pomerne v dostatočnom počte predplácame a čítame, predsa z našej farnosti dovčulku žiadneho dopisu v ňom sme ešte nečítali. To však nikto nám nesmie pripísať, ako by sa to bolo stalo z netečnosti, nezaujímavosti, lebo v oduševnení za ľud. stranu ani kroz Prievidzanov sa prevýšiť nedáme. Pravda, ušlo sa aj nám dosť prenasledovania, zvlášte našemu pánu farárovi Modestovi Sztopka, ktorého všetkým možným a nemožným spôsobom chceli zlomiť, keď ale nemohli, mravne a hmotne ho chceli zničiť; ustavične udierali naň, aby sa rozprchlo stádo, ale bez výsledku.

Ale v tomto dopise nechcem sa s politikou zaoberať, nechám to na budúce, lež chcem v krátkosti opísať tú slávnosť, ktorej sme boli účastní v nedeľu dňa 17-ho februára pred litániami, keď veľkomožný pán dekan z z Hyndic s pomocou miestneho a eözdöckého pána farára slávnostne požehnal nový organ chrámu nášho. Už skoro popoludní húfmi sa hrnul ľud z Dolného Szöllösa (filiálka), aby prítomný bol pri tejto slávnosti; kostol tak bol preplnený ako na výročité sviatky. Čo slávnosť túto tak pamätnou nám učinilo, bola kázeň pána dekana. Kázal o uctení Boha, ktorého nielen človek rozumom a citom obdarený, ale aj dielo, ktoré požehnať má, je povolane chváliť; krásne naučenie dal manželom a manželkám, synom a dcéram, jako majú poslúchať rodičov a za nich sa modliť; povzbudzoval vdovy a siroty ku trpezlivému znášaniu svojho osudu; spomenul si i na

duše v očistei trpiace. Prednáška bola tak vzletná a dojímavá, že slzy v očiach poslucháčov sa ligotajúce dokazovali zrejme hlboký dojem kázne. Po kázni boly odriekané žalmy a povedaná modlitba predpísaná, konečne organ bol pokropený svätenou vodou. Prvé hlasy organa vskutku chválily Boha, keď sprevádzaly hymnu «Teba Bože chválime». Litánie držal sám pán dekan.

Kto zná neblahé hmotné okolnosti farníkov hornoszőllősských, diví sa bude nad tým, že ako bolo možno zaopatríť tak pekný organ. Nuž k tomu netreba inšie, ako silného náboženského ducha a dobrý príklad. Ačkoľvek naša fara patrí medzi tie najchudobnejšie, pán farár predchádza príkladom obetovavosti, nenie teda div, že ho veriaci nasledujú. Minulého roku v auguste držal nám kázeň o cieľi organa a povzbudzoval nás k milodarom naň. Po omši rozdal sbieracie hárkky a toho istého dňa večer bola už potrebná summa pospolu. Krásny a nasledovania hodný príklad horlivosti za česť a chválu Božiu!

Organ je 6-registrový a najnovšieho systému, cievkový (csörendszer), stál 2160 korún. Vystavila ho firma Angster a syn-a z Pätikostolov (Pécs), tak vkusne a je takého ľúbezného hlasu, že na vidieku takého organa ľahko niet.

Farník.

Lubotin.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Je tuná kresťanský spolok potravný. Ponevác ale nemá vlastnej miestnosti, kým sa tá preň zariadi, dočasne nachodí sa v učiteľskom bývaní. Horlivý učiteľ po školských hodinách zaoberá sa s potravným spolkom. Toto veľmi oči klalo tunajším liberálom a preto zvlášte aby kresťanský potravný spolok zničili, zadali obžalobu proti učiteľovi. Keď povieme, že horlivý učiteľ tento je vlastný brat plavnického pána farára Valenta Rusznáka, ktorý liberálom zavše trochu na ostrohy stúpa na stolíčnom dome, udali sme snád aj príčinu toho, prečo sú tí páni proti učiteľovi a proti kresťanskému potravnému spolku nášmu.

Ludák.

Baňská Štiavnica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Treba mi na vedomie dať nielen katolíkom nášeho kraju, lež i širším vrstvám katolíckeho obyvateľstva našej vlasti, že v nedeľu dňa 24. februára slávil u nás 40-ročné kňazské jubiläum veľazaslúžený a veľkomožný náš pán prepošťa farár Pavel Podhragyay. Pri jubilárnej sv. omši prítomní boli páni professori kráľovskej akademie, komorskí radcovia, páni úradníci od súdu a z mestského domu, jedným slovom celá intelligencia baňsko-štiavnická. Teraz bolo vidieť, že nielen mešťania,

remeselníci, baníci, gazdovia nášeho mesta sú dobrí katolíci, lež že horlivosťou vo viere, opravde katolíckym duchom vyniká aj naša intelligencia.

Po pobožnosti v chráme Božom odbanenej oslavovaný a všestranne vremlilovaný jubilant veľkomožný pán prépošt a farár prijal deputácie vo farskom byte. Deputáciu všetkých katolíckych veriacich viedol a v mene celého obyvateľstva katolíckeho predniesol blahoželanie pánu jubilantovi pán professor akademie a banický radca dr. Fodor. Nasledovaly za tým deputácie rozličných vrchností svetských a cirkevných, ako aj spolkov každého odboru. Predstavenie deputácií trvalo cez dve hodiny. Veľkomožný pán jubilant uctil na to vo svojom dome pohostinskom, ako svoje dietky prítomných farníkov svojich a vyše dvesto povďačných srdce povznášalo sa k nebesiam citami tej úprimnej prosby, aby Boh všemohúci vrele milovaného otca a horlivého pastiera jejich v nezlomnej sile pri nezklatnom zdraví udržať a zachovať ráčil cez mnohé a mnohé roky a poskytnul mu milosti, aby i 50-ročné zlaté jubiläum slávil niekedy takou čerstvosťou ducha, mysle a sily telesnej v akej sa dnes nachádza.

Aby ale pamiatka nášeho milého otca duchovného a veľkomožného pána jubilanta na večné veky založená a zabezpečená bola, ponevác on krom dôkazov čistej lásky, žiadnych iných znakov povďačnosti od nás neprijal, ustanovili sme, že na jeho pamiatku tritisíc korún obetujeme tým cieľom, aby to slúžilo ku zväčšeniu nášeho katolíckeho gymnázia, patrične aby z toho u nás bola otvorená siedma a ôsma gymnazálna trieda, ponevác katolícke gymnázium naše má doposiaľ len šesť tried. Ku tomuto blahonosnému cieľu daroval nám pán jubilant v deň jubiläa 1150 korún, máme teda už spolu vyše štyritisíc korún. Toto ale ešte nenie dostatočné ku zväčšeniu nášeho gymnázia, prosíme preto ct. katolíkov nášeho mesta a okolia, aby sa ku dobrému našej mládeže a ku sláve Božej tejto záležitosti vrele zaujali a dla spôsobu svojho ku zväčšeniu nášho gymnázia laskave prispeli väčšími alebo menšími milodarmi.

Keď dopis môj zatváram, činím to s tým úprimným blahoželaním, aby Boh všemohúci cez mnohé a mnohé roky udržať nám ráčil vremlilovaného jubilanta nášeho ku svojej sláve, ku blahu cirkve a vlasti našej a ku nevýslovnej radosti vždy povďačných jeho farníkov.

Katolíik a ľudák.

Z okolia Turč. Sv. Martina.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Ludové Noviny pokutujú. Na polpiata strán priniesly výrok kráľovského súdu prešporského — po maďarsky. Tuhá pokuta! *Od veľkej bolasti* čitateľov svojich, ktorých dve tretiny neznajú maďarsky, *nevládaly poučiť*, že čo je to, čo to má znamenať?

Aby «Ludové Noviny» svoju *povinnosť vyplniť* ne-

zameškaly, tu verejne prosíme vydavateľa pána Skyčáka, *nech sa čím skôr postará o hodnoverný preklad toho výroku — dlého* — po maďarsky už uverejneného, ale tisícami ani nepochopiteľného, ani srozumiteľného.

Dané v slovenskom dome, dňa 29-ho februára roku Pána 1907. *Jožko G. i Štefan V.*

Rozmary a žarty.

Nevie tri otčenáše.

— Prečo že plačeš? — pýtal sa otec svojho synáčka.

— Pán farár mi povedal, aby som sa pomodliť tri Otčenáše.

— Nuž veď sa ich len pomodli!

— Ale jako, keď neviem iba jeden, viacej sme sa neučili, — plakal chlapec.

Splnilo sa.

Žena hovorí k mužovi:

— Pozri len, náhodou našla som tvoj starodávny list — ah, jako sa zmenily časy! Písal si bol, že chceš radšej so mnou v pekle byť, jako bez mňa v nebi.

— Oh, áno a túžba splnila sa mi, — odpovedal muž so vzdychom.

Spomohol si.

Istý otec nad ránom príde domov opitý, ani snop, i riekla mu žena:

— Môžeš sa veru haňbiť! To sa veru nesvedčí ráno o 6. hodine domov prísť! Čo len budú mysleť tie naše deti?

— Najlepšie ich necháš spať až do 7. hodiny, — odpovedal muž.

Spisy redakcii zaslané.

Kráľovna sv. Ruženca. Mesačné sošity. Vychádzajú na 1. v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov). Sostavuje Štefan Pironcsák v Jablonke (Orava), na ktorého sa majú zasielať predplatné peniaze, alebo milodary na vydávanie týchto sošitov venované. Hlavný spolupracovník: Andrej Šujan-ský-Bucsek.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba

v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Môj Jožko. Veselohra v 3. dejstvách. Napísala Terézia Vansová. Dostať v knihtlačiarňi Klimeš a Pivko v Lipt. Sv. Mikuláši. Cena 60 halierov.

Členova knižočka Spolku Kresťanskej miernosti Složil Karol Szentiványi, správca Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska. S potvrdením cirkevnej vrchnosti arcibiskupstva ostrihomskeho. Obsahuje návod ku sriadeniu kresťanských spolkov miernosti. Litánie najsl Srdca Pána Ježiša. Rozjímanie. K dostaniu za 14 halierov u Správy «Krajinskej Jednoty Katolíckych Spolkov Uhorska», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Zábavná Čítanka. Vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Dosiaľ vyšly nasledujúce sošity:

Sošit 1. *Rozprávka z Polany.* Napísal A. B.

Sošit 2. *Láska.* Poveš. Dľa nemeckej pôvodiny podáva Martin Kollár.

Sošit 3. *Obrázky z hôr.* Napísal Fr. Urbánek.

Sošit 4. *Keď sa panstvo mení.* (Pôvodná poviestka z Hornej Trenčianskej.) — *Janko.* Poviedka Bohumila Brodského. — *Gazdičko.* (Dľa J. M. Kaličáka.) Podáva A. B.

Sošit 5. *Za čo sa ľudia súdia?* Dľa J. J. rozpráva Bielohorský.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku zostavil Štefan Janovcsik, farár likavský.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvetý. Malému Ježiškovi v kytke sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitskeho. Cena 60 halierov.

K dostaniu v klástore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Zivot Ježiša Krista, Božského Spasiteľa našeho. Spísal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonirovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Odkazy redakcie.

B. S. L. Ďakujeme za fotografiu. Podarený obrázok.

P. Alfonz. Po dlhom čase konečne voľačo. S poďakovaním sme prijali a uverejníme všetko. Čo povedáme na to «Porátajme sa», v poslednom čísle Skalických? Nuž veď sa náležite porátame. Teraz nebolo k tomu miesta.

Zvedavý. Nagyszombat. Pišete, že v «Týždenníku» na prvej strane doslovne to stojí: «Nuž u nás vravia po maďarsky čvachovia a židia». Na toto sa ľahko dá odpovedať takto: «Hodža vraví po maďarsky, žid neni, teda je čvacho».

Dopisovateľ. Šariš. Pre málo miesta poslaný dopis uverejníme v budúcom čísle.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Vážne udalosti vzbudzujú mnohokrát na dlhý čas pozornosť ct. obecnstva, tak že iné zvláštnej významnosti oznamy pri tom ani do povahy neprídu. Veľmi je treba preto uvážiť výpovede mnohých lekárov a iných skúsených ľudí, dľa ktorých proti influenzi, kašľu, zachrípnutiu, zašľajmovaniu, boleniu hrdla, horúčosiam, klaníu, boľasťam v prsiach, kŕčom, poteniu v noci, ťažkému dýchaniu atď. s najlepším úspechom potrebujú Fellerov Elsa-Fluid. Ponevác jeden tucet flastičiek tohoto lieku na prábu stojí len 5 korún, každý to môže oprobovať, bo mu tolko stojí jeho zdravie. Aby sme ale vyhli padelaninám, objednajme si liek rovno u Eugena V. Felleru, lekárnik. Stubica, Kostolná ulica číslo 18. (Stolica Záhreb.)

Mlyn na predaj.

Na dva páry zloženia kameňov, pri tom pila s veľkou zahradou okolo domu, voda stála, mletia isté. Primeraný pozemok pre menšiu fabriku alebo umelý mlyn, nachodiaci sa pri samej hradskej ceste. Cena dľa dohovoru. *Ján Pláuka*, mlynár. *Nežitovce-Sestrč*, o. p. *Liptó-Szielnicz*.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 5. marca.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

Pšenica: tiská K 14·80—15·85, peštianska K 14·65—15·55, stolno-belehradská Kor. 14·45—15·45, hanátska K 14·45—15·20. — **Raž:** K 13·05—13·40. — **Jačmeň:** na krm K 13·10—13·55. — **Ovos:** prvotriedny 15·00—15·50, druhotriedny —. — **Kukurica:** K 10·25—10·50. **Repica:** K —. — **Proso:** K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25·80	24·90	23·80	22·30	20·90	19·90	19·00
		č.	7	7½	8		
		K	17·40	15·50	11·80		

Drobné otruby: K 9·60, hrubé K 9·80.**Ďatelinové semä:** lucerna (prima) K 120·00 do 130·00 za 120 kilogr.; Ďatelina K —.**Zemiaky:** (hornouhorské) ružové K 4·00—4·40, žlté K 4·60—5·00 za 100 kilogr.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 19·00—20·00, tarkavá K 18·00—20·00. — **Hrach** lúpaný: K 24·00 do 42·—. — **Šošovica**, veľká čistá: K 74·00—82·00. — **Koňopné semä:** K 23·00—24·00. — **Lanové semä:** prima K —. — **Rasca** (krmín): 85·00—87·—. — **Mak:**

K 84·00—86·—. — **Ladník:** K —. — Všetko po 100 kilogr.**Koloniálny tovar:** **Cukor** v klobúkoch K 74·00 do 74·50, kockový K 76·00—76·50, žltý K 74·00—74·50 za 100 kilogr.**Petrolej:** Fiumánsky kríšťalový K 43·75, fiumánsky White-Star (***) K 40·75 za 100 kilogr.**Lekvár:** srbský K 25·50—26·00, bosenský K 42·00 do 42·50 za 100 kilogr.**Slivy:** bosenské (100 kusové) K 29·50—30·00, srbské (100 kusové) K 29·00—29·50.**Sviňská masť:** budapeštianska K 155·00—156·00.**Slanina:** vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 122·00—124·00 za 100 kilogr.**Špiritus:** Rafinovaný odanený vo veľkom K 150·00 do 151·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 43·50—44·00.**Vajcia:** prima uhorské K 86—88, podležšie K 84 do 86 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.**Maslo:** k čaju K 2·10—2·20, k vareniu K 1·40—1·60, syr 22—25 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.**Drúbež** (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1·60 do 1·70 za kilogram; kurence k smaženiu K 2·40—3·00, kurence k pečeniu K 3·00—3·50, sliepky na polievku K 4·00—4·50 za jeden pár.**Malacské karpátske zdravotné pilulky.**

Zalúdkove a brušné choroby, tvrdá stolica, hlavybolenia, závrat, zlatá

žila a pečňové bolesti iste sa vyliečia už od 25 rokov oblubenými

„Malacskými Karpátskymi Zdravotnými Pilulkami“sostavené sú dľa predpisu **dr. Kvapila** skrze**Jána Friedrich, lekárnik v Malackách (Prešporská stolica).**

Jedna škatulka stojí 21 kr., balík so 6 škatulkami 1 zl. 5 kr. Jestli sa ale k cene piluliek 20 kr. priloží a celá summa po pôštovej poučažke odpošle, tak sa pilulky frankovane kdekoľvek do celej monarchie odpošlú.

VYSTRAHA! **Ponevač moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.**

Velactený pán lekárnik! Prosím Vás, zašlite mi 4 (štyri) balíky vašich karpátskych piluliek; trpel som na zapchávku, porad keď ich užívam, mám miernu stolicu a celkom sa lepšie cítim; prepustil som ich i mojmu priateľovi, ten trpel na nechuf ku jedlu i na žalúdkový katar; aj ten novori, že bez nich nechce byť, a tak Vám obidvaja srdečne želáme vyokého veka, aby Ste ešte mnoho nemocných mohli uzdraviť. S úctou značím sa.
V Erdeviku, dňa 3/II. 1905. **Karol Kupeczky**, staviteľ.

Ctný Pan Friedrich lekárnik v Malackách! Úctive prosím, že by mi račili poslať jeden balík karpátskych zdravotných piluliek, ktoré dobre účinkujú každému, pre moju manželku. Pán Boh Vám to odplať. Prosím čím skor.
Ambrustalva, 14. tého novembra 1905. **Michal Vida**.

Velactený pane lekárnik Friedrich v Malackách! Prosím zašlite mi jeden balíček vašich karpátskych zdravotných piluliek pre moju manželku, ktorá ich už jednú upotrebovala a po upotrebovaní prestalo jej hlavybolenie a jej žalúdok počal tráviť a trús z nej ľahko šiel.

Keď dakto trpí na lámku, reuma, nech bezodkladne oprobuje tekutinu proti lámke od Jána Friedricha, ktorá istotne hojí lámku, pakostnicu, reumu, bolenie rúk, noh, križov, slabosť rúk a noh a všetky bolesti z úderu, natrhnutia, preslenia a vytknutia poelodiace. **Cena 3 flášiek s obalkou a pošťou 6 korún.** — Najstaršie a najbolastnejšie otlaky v najkratšom čase zírati sa Clavethylom Jána Friedricha **Cena 3 flášiek s obalkou a pošťou 2 koruny.** — Vsemožné potenie, nadevše ko noh a pod pazuchou hoje liek Jána Friedricha proti poteniu. **Cena troch škatu s obalkou a pošťou 4 koruny.** — Najlepší liek proti kaslu zachriypnutiu, kataru, zašlajmovaniu a kataru hrtaňa sú kroz Jána Friedricha snotovené Dr. Lager chyrué pilulky. **Cena dvoch škatuliek s obalkou a pošťou 2 kor. 45 hal.** — V kažtom dome nevyhnutelne potrebný liek je: kroz Jána Friedricha snotovená domáca masť, ktorá každú i tú najzastarejšiu ranu v kratkom čase vylieči. — Cena jednej davky s obalkou a pošťou 2 koruny.

Teda Vás ešte srdečne prosím za rýchlé zaslanie. Nech Vám dá Pán Boh milostivý ešte dlho žiť na tomto svete, aby ste vždy k Vám sa utiekajúci mohli po-náňať.
V Dolných Drškovich, 1-ho decembra 1905.

Antal Rédeky, roľník.

Blanorodý Pane! Pošlite mi za-e obratom pošty jeden balíček karpátskych zdravotných piluliek chýrečným čím najrýchlejšie. Nech ten milostivý Boh Vás dlhé roky udržuje v dobrom zdraví, aby ste mohli pomáhať nemocným s Vašími výtečnými pilulkami. So srdečným pozdravom a hlbokou úctou značím sa vo Vidznej, dňa 22. novembra. 1905. **Štefan Sančik**.

Velactený Pane lekárnik v Malackách! Prosím, zašlite mi z vašich výborných karpátskych piluliek jeden balíček so 6 škatulkami na dobičku, ktoré mi od hlavybolenia a planeho žalúdku dobre účinkovaly. Zo-štavam so srdečným pozdravom.
Arva-Erdők 16-tého decembra 1905. **Ján Crudoba**.

LÁMKU, pakostnicu, reumanajbezpečnej bieči Ľadový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.

My nechceme náchtu mať, za-
chrípnuť, zašlajmovaní byť, my
nekašleme, neni sme slabí,
unavení, nervósi, lebo my
upotrebujeme Fellerov Elsa-
Fluid, ktorý aj proti bolestiam
prs a svalov, zapáleninám,
klopaniu srdca, záduchu, sla-
bosti očí, boľeniu hlavy, in-
fluence atď. výtečne pomáha.
Jeden tucet na prábu franko
5 korún. Proti žalúdočným ne-
duhom, záhe, nechuti ku jedlu,
napínaniu ku vracaniu, grganiu
atď. pomáhajú nám Fellerove
Elsa-Pilulky na prehnanie. —
6 škatuliek franko 4 korún.
Obidvoje výrobky dostať u
E. V. Feller v Štubici,
Templom-utca 18-
(st. záhrebská).

Zachovanie zdravého ŽALÚDKA

spočíva hlavné na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého
trávení a odstránení škodlivé zapecenia. Osvedčeným domá-
cím prostriedkom z účinných bylenných latek
pečlive pripraveným, ktoré užívaním podporujú
a upravujú trávenie, chuti k jedlu povzbuzuje
a mierne, bezbolastne prečistenie pôsobí a tak
známe následky nestriednosti, pochybené diety,
nastudene a neprijemné zapecenie stolice na
pr. záhu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej
kyseliny, krčvitej bolesti zmierňuje a odstra-
ňuje, jest Dra Rosi balsám pre žalúdok z
lekárne B. Fragnera v. Prahe. 1/2 fľaša 1 kor., 1 fľaša 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochra-
nou známku.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u černého orla“, PRAHA, Malá Strana cis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednávky poštou vyr. zuzi se
obratem.

Proti predeslání K 2.56 zasíla sa veľká
fľaša, proti K 1.50 malá fľaša frankov.
na všetky stanice Rakúsko Uhorska.

Sklady v lékarnach celého Rakúska. Hlavný sklad u
Jozefa Töröka v Budapešti. I.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
9 kor. 60 hal.,
lepšie 12 kor.
Biele mäkké,
jak páper 18
kor.—24 kor.
Biele ako snah
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamalenie a
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolenjesti sa poštové
utraty vynahradia. Benedikt
Sachsel, Lobes 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Darmo a franko

posielam na žia-
dosť moj cennik s
viac než 3000 ob-
razmi rozličných
solidných nástro-
jov hudebny c.

Ján Konrád

vývozný dom hu-
debných nástrojov
Brüx č. 1195. (Čechy) Školské
husle bez sliacka K 4.80, 5.50,
6.—, 7.80. K tomu sliaciek K —.80,
1.80, Citary, harmoniky atď. na
sklade. Riziko vytvorenie! Vými-
ena povolená alebo navratenie
peňazi.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boľeniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytró a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

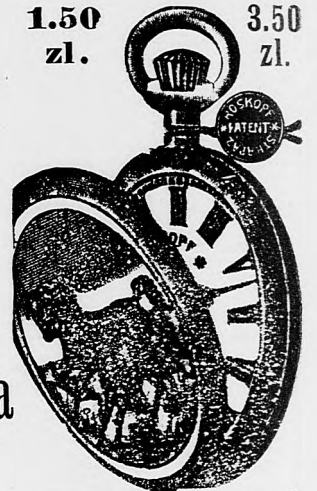
1/2 decilitrová fľaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cennik. Do-
stanete za:

1.50 3.50
zl. zl.

Oznamy prijíma
administrácia

„Krest'ana“
BUDAPEŠT,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Nikkel Roskopf hodinky	1.50
Goldin Roskopf	2.—
Strieboré Roskopf hodinky	3.—
S dvojou pokryvkou	5.—
S 3. striebornou pokryvkou	—
hodinky	5.—
Tenké ocelové hodinky	3.50
Americké zlatodubl. hodinky	5.—
Pôvodné Roskopf patenthod.	3.50
Pôvodné «Omega»	9.50
Strieborná paniel retiazka	1.—
14 karat. zlaté hodinky	8.50
14 karat. zlatá retiazka	10.—
14 karat. zlatý prstienok	2.—
Pendlové hodiny	2.80
So zvukom vážových zvonov	4.50
S muzikou	6.—
Kukučkové hodiny	2.50
Kuchyňské hodiny	1.20
Budíc hodiny	1.20
Budíc v noci so svetlom	1.50
S dvojím zvonom	1.75
Najnovšie budíc hodiny so zvukom vážové, ho zvoná s byčím strojom.	2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vrátiť sa
peňaze. Rozposielanie s pošto-
vou dobierkou.

Mikša Böhnel
hodinár

Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom).
Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cennik franko a zdarma

Pri objednávkách na
naše ohlasy, prosíme
odvolávať za vždy na
naš časopis.

